

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO-4101-26-06/2012
P/12/193

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi
ul. Kilińskiego 210, 90-980 Łódź
T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90
llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/193 Wykonywanie zadań gmin dotyczących ochrony zwierząt.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Delegatura NIK w Łodzi.
Kontroler	Katarzyna Kaczowska, st. inspektor k.p. - upoważnienie do kontroli nr 83960 z dnia 10 października 2012 r. <i>[Dowód: akta kontroli str. 1-2]</i>
Jednostka kontrolowana	Schronisko dla Zwierząt w Łodzi, ul. Marmurowa 4, 91-610 Łódź.
Kierownik jednostki kontrolowanej	W okresie od 18 stycznia 2010 r. do 6 grudnia 2012 r. Dyrektorem Schroniska dla Zwierząt w Łodzi była pani Bogumiła Skowrońska – Werecka (od 07.12.2012 do 05.02.2013 r. przebywa na urlopie wypoczynkowym). Od dnia 7 grudnia 2012 r. p.o. Dyrektora Schroniska jest pan Grzegorz Kaczmarek. <i>[Dowód: akta kontroli str. 3, 1026-1027, 1276-1277]</i>

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia¹ funkcjonowanie Schroniska w latach 2010-2012 (III kwartały).

Ujawnione w toku kontroli nieprawidłowości, ich skala i rozmiary, uzasadniają zastosowanie oceny negatywnej. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- przepełnienia schroniska,
- przebywaniem w pomieszczeniach biurowych i ciągach komunikacyjnych budynku administracyjnego kilkunastu psów,
- niezrealizowania części wniosków pokontrolnych NIK z kontroli przeprowadzonej w Schronisku w 2010 r.,
- sporządzania nierzetelnych sprawozdań budżetowych Rb-27S z wykonania planu dochodów jednostki samorządu terytorialnego za 2010 r., 2011 r., 2012 r. (I półrocze),
- nieujęcia w dowodach księgowych elementów wymaganych w art. 21 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²,
- niezamknięcia ksiąg rachunkowych za 2011 r.,
- nierzetelnego prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- braku nadzoru nad wydatkowaniem środków, co skutkowało przywłaszczeniem kwoty 253,9 tys. zł, przez byłą gł. księgową.

Prawidłowo realizowano m.in. następujące zadania:

- zapewniono zwierzętom przebywającym w Schronisku właściwe wyżywienie i ochronę przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi,
- zapewniono opiekę weterynaryjną nad zwierzętami oraz kontrolę ich stanu zdrowia,
- rzetelnie prowadzono ewidencję i leczenie zwierząt,
- działania Schroniska w zakresie popularyzacji adopcji zwierząt.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm., zwana dalej „ustawą o rachunkowości”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Spełnianie przez podmiot prowadzący schronisko wymogów formalnych, dotyczących decyzji i zezwoleń umożliwiających rozpoczęcie działalności schroniska

Opis stanu
faktycznego

Kontrola przeprowadzona przez NIK w 2010 r. (P/10/124) w Schronisku dla Zwierząt w Łodzi, zwanym dalej „Schroniskiem”, nie wykazała nieprawidłowości w zakresie spełniania wymogów formalnych, dotyczących decyzji i zezwoleń umożliwiających rozpoczęcie działalności jednostki. Schronisko, będące jednostką organizacyjną Miasta Łodzi działa, jako jednostka budżetowa na podstawie uchwały nr XXVIII/624/99 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 30 grudnia 1999 r.³. Schronisko zostało wpisane do rejestru Powiatowego Lekarza Weterynarii z weterynaryjnym numerem identyfikacyjnym 10613401.

[Dowód: akta kontroli str. 4-27]

W okresie objętym kontrolą Schronisko nie zawierało umów z innymi gminami na wylapywanie i utrzymywanie zwierząt.

[Dowód: akta kontroli str. 186-218, 253-255]

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność w badanym obszarze.

Ustalono
nieprawidłowości

Ocena częściowa

2. Ocena stanu technicznego i sanitarnego schroniska oraz zapewnienia właściwych warunków bytowania zwierząt

2.1. Stan techniczny i sanitarny schroniska. Warunki bytowania zwierząt

Opis stanu
faktycznego

Schronisko zlokalizowane było na działce o powierzchni ok. 0,6 ha, przy rogu ulic Marmurowej i Wydmowej. Na terenie Schroniska ustawionych zostało 5 pawilonów z 45 boksami i 162 miejscami o powierzchni ok. 145 m² oraz 4 dobudówki – po 20 m² każda. Do czterech pawilonów dobudowano zagrody zewnętrzne.

Schronisko posiadało pawilon murowany, ogrzewany i wentylowany z 11 boksami (29 miejsc), przy których ustawiono 6 boksów dla psów (24 miejsc), przewiewnych i nieogrzewanych, dobudówkę 12 m² (4 miejsca) pawilon murowany zwany hotelem z 21 boksami, zwierzętarnię – szpital z 19 boksami. Na podwórku wewnętrznym, terenach pomiędzy pawilonami, przed budynkiem administracyjnym, przy pawilonie dla kotów oraz w innych wolnych miejscach ustawiono 32 kojce drewniane dla psów, 9 odrębnych boksów blaszanych, 17 zagródek metalowych dla psów i zagrody drewniane przy tylnym ogrodzeniu Schroniska (20 miejsc) oraz około 30 wolnostojących bud dla psów.

Teren Schroniska był utwardzony i ogrodzony (siatka i płot betonowy) w sposób zapobiegający przedostawaniu się zwierząt na zewnątrz, zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt⁴, zwanego dalej „rozporządzeniem”.

W Schronisku wyodrębnione zostały pomieszczenia, wymienione § 2 ww. rozporządzenia (administracyjne, weterynaryjne, socjalne) oraz w § 3 (chłodnia do czasowego przetrzymywania zwłok). Pomieszczenia do wykonywania kwarantanny zapewniały odizolowanie od innych zwierząt.

Zgodnie z § 4 ust. 1 boksy dla zwierząt oddzielone były przegrodami uniemożliwiającymi wzajemny kontakt z innymi zwierzętami w sąsiednich boksach oraz ucieczkę zwierząt. Ściany, podłogi i drzwi w pomieszczeniach dla psów wykonywane były z materiałów łatwych do mycia i odkażania.

W jednym boksie stwierdzono uszkodzenia kratki ściekowej, mogące powodować kontuzje lub urazy zwierząt. Spowodowane to było – jak wyjaśniła Dyrektor Schroniska – „zużyciem tych kratki. Uszkodzenia te nie mają żadnego wpływu na kontuzję zwierząt, bowiem (...) podłoga po osuszeniu nakrywana jest drewnianymi podestami, a na te podesty kładzione są kołdry (...)”.

Schronisko posiadało także działkę niezabudowaną o powierzchni 841 m², niezagospodarowaną, ogrodzoną murem, stanowiącą wybieg dla psów. Podłoże wybiegu nie było wykonane z materiałów zabezpieczających przed tworzeniem się błota, np. żwiru, czy

³ Uchwała w sprawie likwidacji zakładu budżetowego o nazwie Schronisko dla Zwierząt i utworzenia jednostki budżetowej o tej samej nazwie w celu zmiany finansowania zadań gminnych

⁴ Dz. U. Nr 158, poz. 1657.

tlucznią, lecz porośniętą było trawą i chwastami. Od strony przylegającej do Schroniska, w murze działki znajdował się kolektor ściekowy (z ciekącą cieczą), która gromadziła się w zagłębieniach terenu. Rów nie był zabezpieczony przed dostępem zwierząt.

Nieruchomość stanowiąca własność Miasta Łodzi została oddana w trwały zarząd na rzecz Schroniska decyzją nr 197/07 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 17 października 2007 r.

[Dowód: akta kontroli str. 28-32, 56-58, 1249-1263]

Pojemność Schroniska – wg wyjaśnienia Dyrektora – wynosiła 60 miejsc dla psów w 1978 r. i w wyniku modernizacji i rozbudowy terenu (do 2005 r.) ilość miejsc zwiększyła się do 250 – dla psów i 150 – dla kotów. Obecnie wszystkie zabudowy bez bud. wolnostojących, przy minimalnym zagęszczeniu (boks, kojec – 4 psy) pozwoliły na uzyskanie w sumie 619 miejsc.

[Dowód: akta kontroli str. 28-55, 186-218]

Wszystkie zwierzęta, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt⁵, zwanej dalej „ustawą o ochronie zwierząt”, zaopatrzone były w odpowiednią ilość naczyń do zadawania karmy i wody. Zwierzęta w boksie miały swobodę poruszania się. Zapewniono im ochronę przed zimnem, upałami i opadami oraz dostęp do światła dziennego. W jednym boksie w dniu przeprowadzania oględzin przebywało od 1 do 5 zwierząt.

Ogólnie teren Schroniska utrzymany był w czystości, w trakcie przeprowadzania oględzin (w dniu 12 października 2012 r.) - sprzątany. Niemniej jednak w wejściu do Schroniska (ok. godz. 10.00), w miejscu, gdzie znajdowały się boksy przeznaczone do kwarantanny (ok. godz. 11.30), w miejscu przy nowych boksach (ok. godz. 11.30) leżały odchody zwierzęce, a w kociarni – kuwety z odchodami (ok. godz. 10.30). Nie stwierdzono zalegania karmy i innych odpadów.

W związku z ww. ustaleniami Dyrektor Schroniska wyjaśniła, iż „Poszczególne odcinki sprzątane są sukcesywnie. (...) Do mycia sprzątający używają środków czyszczących i odkażających na bieżąco, a oprócz tego gabinet weterynaryjny organizuje generalne odkażanie. Kuwety, które stały w kociarni, były kuwetami zebranymi po nocy i zastąpione nowymi kuwetami. Kuwety naszykowane były do czyszczenia. (...) W mojej ocenie powinno być więcej etatów, nie tylko na stanowiskach bezpośredniej obsługi zwierząt, ale w każdym z działów, również w administracji. (...).

[Dowód: akta kontroli str. 28-44]

Od dnia 5 stycznia 2012 r. w Schronisku obowiązywała procedura żywienia zwierząt, zgodnie z którą zwierzęta karmione były w godz. 7.00-9.00 oraz 14.30-16.00. Pierwszy posiłek składał się z mięsa, ryżu/makaronu i marchewki w proporcjach po 1/3 każdego składnika. W procedurze podano orientacyjne ilości pożywienia, bowiem „psu, który ma ochotę na większą porcję, należy mu ją zapewnić”.

Składniki z pierwszego posiłku mogły być zastąpione karmą puszkową – przemysłową w wersji podanej na opakowaniu. Jednakże „z uwagi na ograniczenia finansowe Schroniska należy karmę mięsną przemysłową podawać w uzasadnionych przypadkach w uzgodnieniu z gabinetem weterynarii i magazynem żywności (...) Karmę mięsną można wymieszać z płatkami zbożowymi (surowymi lub zaparzonymi). W okresie zimowym do ugotowanego wypełniacza należy dodawać niewielką ilość oleju słonecznikowego, sojowego lub oliwy z oliwek.”

Drugi posiłek składał się z karmy przemysłowej według norm podanych na opakowaniu, do której można dodać białego sera. W procedurze karmienia nie zostały określone dawki pokarmowe w odniesieniu do nabiału.

Według procedury, psy stare, specjalnej troski i szczenięta otrzymują 2-3 posiłki dziennie, zgodnie z indywidualnym harmonogramem i ustaleniami gabinetu weterynarii oraz opiekunów, składające się z ryżu i mięsa z kurcząt lub samego mięsa oraz karmę gotową przemysłową mięsną i/lub karmę specjalistyczną.

Zwierzęta chore otrzymują posiłki według zaleceń gabinetu weterynaryjnego na dany dzień. „Karmienie ma być modyfikowane na bieżąco w zależności od potrzeb zwierząt oraz posiadanych przez Schronisko produktów w danym momencie.”

Koty karmione były przemysłową karmą suchą oraz mięsną według norm podanych przez producentów, dla zwierząt specjalnej troski przeznaczone było mięso z kurczaków.

W sprawie braku określenia dziennych dawek żywieniowych w procedurze karmienia, Dyrektor Schroniska wyjaśniła, iż „Sposób karmienia ustalany jest corocznie, gdyż uwarunkowane jest to

⁵ Dz. U. z 2003 r., Nr 106, poz. 1002 ze zm.

zakupami i możliwościami finansowymi, a także darowiznami. Pracownicy Schroniska od lat znają zasadę 1:3, 1:3, 1:3. Dotyczy to karmienia, kiedy podawane jest mięso/marchew/ wypełniacz. (...) Dyspozycje wydawane są dnia poprzedniego na dzień następny, po ustaleniu, jaka karma lub jaki rodzaj karmienia przewidujemy na dzień następny. (...)."

[Dowód: akta kontroli str. 59, 186-218]

Według harmonogramu pracy za październik 2012 r. w Schronisku zatrudnione były 33 osoby pracujące w wymiarze 31,25 etatu (oraz 1 osoba fakultatywnie). Do obsługi zwierząt zatrudnionych było 16 osób, w tym jeden pracownik pełniący również funkcję kierowcy (samodzielne stanowisko ds. transportu). Ogółem pracownicy zajmujący się obsługą zwierząt pracowali w wymiarze 16,25 etatu, w tym 1 etat dla opiekuna zwierząt - kierowcy.

Większość pracowników obsługi pracowała w dni powszednie, w systemie zmianowym w wymiarze 184 godz. miesięcznie, w godz. 6.00 – 18.00. Kierowca w charakterze opiekuna pracował w godz. 9.00 – 17.00 bądź 10.00 – 18.00 w wymiarze 48 godz. miesięcznie. W dni powszednie trzy osoby pracowały w godzinach nocnych, tj. od 18.00 do 6.00 (wg grafiku „nocni”). Pozostali opiekunowie zwierząt po godzinie 18.00 i w nocy nie pracowali.

W dni wolne od pracy zapewniono obecność co najmniej 8 opiekunów zwierząt, w godz. od 6.00 do 18.00. Do godz. 22.00 (07.10.2012) lub 23.00 (28.10.2012) w charakterze opiekuna zwierząt pracował kierowca. W godz. od 18.00 do 6.00 rano dnia następnego zapewniono obecność 1 pracownika (wg grafiku „nocni”).

[Dowód: akta kontroli str. 61-63]

W 2012 r. wszyscy pracownicy zajmujący się obsługą zwierząt przeszkoleni zostali w zakresie podstaw wiedzy kynologicznej oraz z przepisów ustawy o ochronie zwierząt, stosownie do art. 6 ust. 2 pkt 8 ustawy o ochronie zwierząt.

[Dowód: akta kontroli str. 60-63, 82, 186-218]

Stosownie do uchwały nr XXI/366/2011 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 14 września 2011 r. w sprawie przyjęcia Programu zapobiegania bezdomności zwierząt domowych na terenie Miasta Łodzi, w Schronisku przeprowadzano sterylizację i kastrację zwierząt, dokumentując ten fakt w Książce leczenia zwierząt – Sterylizacje. Zabiegi wykonywane były przez osoby posiadające wymagane uprawnienia – lekarzy weterynarii Schroniska, zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 8 ustawy o ochronie zwierząt.

[Dowód: akta kontroli str. 101-110, 227-229, 169-176]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zgodnie z art. 214 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy⁶, pracodawca jest obowiązany zapewniać pomieszczenia pracy odpowiednie do rodzaju wykonywanych prac i liczby zatrudnionych pracowników oraz utrzymywać obiekty budowlane i znajdujące się w nich pomieszczenia pracy, a także tereny i urządzenia z nimi związane w stanie zapewniającym bezpieczne i higieniczne warunki pracy.

Pomieszczenia biurowe wraz z ciągiem komunikacyjnym służyły, jako miejsce stałego pobytu kilkunastu psów. W gabinecie Dyrektora, oprócz wyposażenia biurowego, znajdowały się legowiska i miski dla psów oraz 9 psów. W pomieszczeniu dla pracownika obsługującego telefony znajdowały się legowiska i miski dla psów oraz 4 psy, a w pomieszczeniu adopcyjnym 1 pies, mający legowisko pod biurkiem. Na korytarzu „luzem” biegało kilka psów oraz znajdowały się trzy klatki z psami. Ponadto na korytarzu zalegały – ułożone jedne na drugich – sterty kółder, poduszek i kocy.

W wyjaśnieniach Dyrektor Schroniska podała, iż „Kółdry i koce potrzebne są do bieżącego stosowania. (...) Nie ma możliwości czasowych, abyśmy w ciągu dnia wybierali i nosili kółdry, czy koce z odległych pomieszczeń. Każdy z nas rezerwuje sobie pewną partię rzeczy do wykładania w budach, czy kojcach i pożytkuje to w ciągu dnia na potrzeby podopiecznych. W pomieszczeniach oszklonych (...) znajdują się psy wyjątkowej troski; ślepe, głuche, z problemami ruchowymi i są to zwierzęta (...) przyniesione przez pracowników do tego pomieszczenia za moją zgodą i aprobatą. Wszystkie te zwierzęta są w ciągu dnia kilka razy wyprowadzane lub wynoszone na spacer. (...).”

Na pytanie, czy nie można znaleźć innego miejsca dla tych zwierząt, Dyrektor Schroniska wyjaśniła, iż „gdyby były zdrowe i młodsze, z pewnością tak. Natomiast ich schorzenia

⁶ Dz. U. z 1998 r., Nr 21, poz. 94 ze zm.

wymagają, że powinny mieć stworzone warunki domowe – takie, w jakich powinien przebywać pies, który był traktowany, jako członek rodziny."

[Dowód: akta kontroli str. 28-43, 186-218]

2. Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy o ochronie zwierząt, zabrania się trzymania zwierząt domowych na uwięzi w sposób stały dłużej niż 12 godzin w ciągu doby lub powodujący u nich uszkodzenie ciała lub cierpienie oraz niezapewniający możliwości niezbędnego ruchu. Długość uwięzi nie może być krótsza niż 3 m.

W toku kontroli stwierdzono, iż psy uwiązane były do bud łańcuchami o długości krótszej niż 3 m.

W wyjaśnieniach Dyrektor Schroniska podała, iż „Nie ma możliwości, aby na aktualnym terenie były dłuższe łańcuchy, gdyż powodowałoby to okręcanie się psów i poplątanie łańcuchów – tam, gdzie jest to możliwe, są one dłuższe. (...) Psy od bud są wypuszczane na działkę wybiegową lub wychodzą na spacer poza teren.(...)”

[Dowód: akta kontroli str. 28-36, 186-218]

Przetrzymywanie zwierząt w pomieszczeniach biurowo – administracyjnych oraz na korytarzu budynku Schroniska stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa zatrudnionych w administracji pracowników i interesantów, stwarza niewłaściwe warunki higieniczne i zagrożenie epidemiologiczne, ale również powoduje naruszenie przepisów rozporządzenia w sprawie spełniania wymagań dla prowadzenia schronisk dla zwierząt oraz ustawy Kodeks pracy.

Przetrzymywanie psów w korytarzach budynku, w sytuacji każdorazowego przejścia pracownika, interesanta, powodowało przepędzanie tych zwierząt. Brak odpowiednich warunków stwarzanych przetrzymywanym zwierzętom jest, bowiem także łamaniem ich praw.

Nadmierna liczba przetrzymywanych w Schronisku zwierząt powoduje, iż wolne miejsca na terenie Schroniska są wykorzystane do ustawienia blaszanych boksów, drewnianych kojców, czy bud. W konsekwencji Schronisko nie zapewnia:

- odpowiedniej, wymaganej ustawą, długości łańcucha przy budach, z uwagi na możliwość wzajemnego pogryzienia się psów,
- realizacji zachowań właściwych dla przebywających przy budach psów – z uwagi na betonowe i utwardzone podłoże Schroniska.

Zdaniem NIK, wybieg dla psów z kolektorem ściekowym (z ciekącą cieczą) gromadzące się w zagłębieniach terenu i niezabezpieczone przed dostępem zwierząt, stanowić może zagrożenie higieniczne oraz epidemiologiczne dla zwierząt tam przebywających oraz pracowników Schroniska.

2.2. Opieka weterynaryjna

Według stanu na dzień 12 października 2012 r., w Schronisku zatrudnionych było 3 lekarzy weterynarii (w wymiarze 2,5 etatu), posiadających prawo wykonywania zawodu lekarza weterynarii oraz dwóch techników weterynarii w wymiarze 1,5 etatu.

[Dowód: akta kontroli str. 60, 64-66]

W ramach opieki weterynaryjnej w Schronisku prowadzono kontrolę stanu zdrowia zwierząt, spostrzeżenia zapisując w zeszycie obchodów. Kontrola zwierząt prowadzona była również przy przyjęciu zwierząt do Schroniska oraz w czasie 14-dniowej kwarantanny.

W Schronisku prowadzono leczenie zwierząt. Fakt ten dokumentowano wpisem do kart informacyjnych psa/kota oraz do Książki leczenia zwierząt, prowadzonej przez pracowników gabinetu weterynaryjnego przy Schronisku. Dane z książki wprowadzane były do programu komputerowego Klinika XP.

Uwagi NIK dotyczą sposobu prowadzenia zeszytu obchodów. Analiza zapisów w tym zeszycie wykazała, iż opisy stwierdzonych podczas obchodu chorych zwierząt (np. miejsce zwierzęcia w Schronisku, rasa) były zbyt ogólnikowe i nieczytelne. W konsekwencji prowadziło to do trudnej identyfikacji zapisów o hospitalizacji danego zwierzęcia w książce leczenia chorych zwierząt z zeszytem obchodów. Identyfikacja ta możliwa była tylko na bieżąco. W latach poprzednich personel gabinetu weterynaryjnego nie potrafił wskazać leczonego zwierzęcia opisanego w zeszycie obchodów i „przyporządkować go” do książki leczenia.

[Dowód: akta kontroli str. 28-44, 67-78]

Przebywające w Schronisku psy i koty, po przebyciu okresu kwarantanny, poddawane były szczepieniom przeciwko wściekliznie szczepionką o nazwie Biocan R. Fakt szczepienia dokumentowano w rejestrze psów zaszczepionych przeciwko wściekliznie, zgodnym ze wzorem Załącznika nr 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju wsi z dnia 28 czerwca 2004 r. w

Opis stanu
faktycznego

Uwagi dotyczące
kontrolowanej
działalności

sprawie wzoru i szczegółowego sposobu prowadzenia rejestru psów zaszczepionych przeciwko wściekliznie oraz wzoru zaświadczenia o szczepieniu psa przeciwko wściekliznie⁷. Ponadto, szczepienia odnotowywano w karcie informacyjnej psa/kota, podając datę szczepienia i nazwę szczepionki, zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie wymagań dla prowadzenia schronisk dla zwierząt.

Szczepienia stanowiły profilaktykę zdrowotną w Schronisku.

[Dowód: akta kontroli str. 28-44, 76-78]

Schronisko posiadało zgodę Łódzkiego Wojewódzkiego Inspektora Farmaceutycznego na posiadanie w celach medycznych preparatu Morbital używanego do eutanazji zwierząt.

W okresie objętym kontrolą występowały przypadki konieczności uśmiercania zwierząt w celu zakończenia ich cierpienia oraz usypiania ślepych miotów. Fakt ten dokumentowano w protokołach sporządzanych na okoliczność przeprowadzania eutanazji. Protokoły sporządzane były na bieżąco w momencie wykonania zabiegu, a następnie raz w miesiącu przekazywane do Powiatowego Lekarza Weterynarii, wraz z informacją dotyczącą stanu liczebnego zwierząt w Schronisku. W protokołach tych podano datę przeprowadzenia zabiegu, wiek zwierzęcia, ilość zużytego preparatu do premedykacji w ml, ilość zużytego Morbitalu oraz przyczynę zabiegu.

W 2011 r. łączna liczba zwierząt padłych (68 psów i 21 kotów), zagryzionych (10 szt.) i poddanych eutanazji (135 szt.) wyniosła ogółem 234 szt.

W 2012 r. (do 30 czerwca) łączna liczba zwierząt padłych (48 psów i 12 kotów), zagryzionych (10 szt.) i poddanych eutanazji (28 szt.) wyniosła 98 szt..

Głównymi przyczynami eutanazji były m.in.: stan agonalny zwierzęcia, brak reakcji na leczenie, przewlekłe choroby, paraliż kończyn, uszkodzenie kręgosłupa.

[Dowód: akta kontroli str. 28-44, 79-81, 229, 256-259, 266-269]

W okresie objętym kontrolą Schronisko zawarło umowy (nr 03/2011/Schronisko i 05/2012/Schronisko), których przedmiotem był odbiór i utylizacja odpadów w postaci: zwierząt padłych z konieczności stanowiące materiał szczególnego ryzyka i wysokiego ryzyka oraz zwierząt padłych i ubitych z konieczności.

Według dokumentów odbioru padliny załączonych do faktur za utylizację, w okresie objętym kontrolą, odebrane zostało 3.990 kg padłych i poddanych eutanazji zwierząt, w tym w 2011 r. 3.150 kg i w 2012 r. (do 30 czerwca) 840 kg.

[Dowód: akta kontroli str. 229, 266-269]

W Schronisku prowadzona była książka kontroli weterynaryjnej, zgodnie z wymogiem § 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wymagań dla prowadzenia schronisk dla zwierząt.

Schronisko było 14-krotnie kontrolowane przez lekarzy weterynarii: inspektora weterynaryjnego ds. Ochrony Zwierząt, ds. pasz oraz ubocznych produktów zwierzęcych oraz wojewódzkiego inspektora weterynaryjnego ds. nadzoru farmaceutycznego. Kontrole dotyczyły m.in. stosowania produktów leczniczych, dobrostanu zwierząt i szczepień przeciwko wściekliznie. Do książki kontroli nie wpisywano zaleceń pokontrolnych.

[Dowód: akta kontroli str. 82]

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.3 Adopcje

W okresie objętym kontrolą w Schronisku obowiązywał Regulamin wolontariatu Schroniska dla Zwierząt w Łodzi przy ul. Marmurowej 4 w Łodzi, zatwierdzony przez Dyrektora jednostki. Według regulaminu, nabór wolontariuszy odbywał się 2 razy do roku na podstawie złożonych dokumentów i przeprowadzeniu z kandydatem rozmowy kwalifikacyjnej. Z osobami, które w wyniku przeprowadzonej rozmowy uzyskały wynik pozytywny, zawierane było porozumienie w sprawie świadczeń wolontarystycznych wykonywanych na rzecz Schroniska.

W 2011 Schronisko podpisało umowy z 23 wolontariuszami, a w 2012 r. (III kwartały) z 20 wolontariuszami.

Dyrektor Schroniska wyjaśniła, iż dostęp wolontariuszy do Schroniska „w sposób znikomy przyczynił się do zwiększenia liczby adopcji. Jedyne efektywne działania pomagające, to wolontariusze opiekujący się owczarkami, tzn. mogący udzielić informacji na temat poszczególnych osobników. Jeśli chodzi o wolontariat, to prawdziwy wolontariat jest znikomy. Jest to tzw. pseudowolontariat, realizujący swoje cele, w tym wielokrotnie cele, które mogą być

⁷ Dz. U. z 2004 r., Nr 160, poz. 1672 ze zm.

Ustalone
nieprawidłowości

Opis stanu
faktycznego

uznawane, jako działania podejrzane o charakterze przestępczym. Wolontariuszy obowiązuje regulamin i porozumienie – umowa. Odwiedzających obowiązuje regulamin dla odwiedzających, a także uwarunkowanie zawarte w regulaminie adopcji i regulaminie wydawania zwierząt.”

[Dowód: akta kontroli str. 83-87, 186-218]

Na dzień 22 października 2012 r. w Schronisku obowiązywał regulamin adopcyjny zgodnie, z którym zwierzę może być wydane ze Schroniska po upływie 14-dniowej kwarantanny, wraz z wpisem zawierającym informacje o szczepieniach w kierunku wścieklizny i chorób wirusowych oraz po uiszczeniu opłaty i po podpisaniu umowy adopcyjnej. Ponadto zwierzęta mogą być wydawane do adopcji po przeprowadzonym zabiegu sterylizacji bądź kastracji, osobom fizycznym, które ukończyły 18 rok życia. Zwierzęta do ukończenia 3 miesiąca życia mogą być oddawane do adopcji bezzwłocznie, z pominięciem 15-dniowej kwarantanny, o ile badanie kliniczne nie ujawniło objawów klinicznych choroby, a nowy właściciel jest zobligowany do złożenia pisemnego zobowiązania, że przeprowadzi w Schronisku sterylizację bądź kastrację (niezgłoszenie się na zabieg może być przyczyną natychmiastowego rozwiązania umowy i odebrania zwierzęcia). Według punktu 10, zwierzęcia adoptowanego nie można „zwrócić” do Schroniska. W uzasadnionych przypadkach (śmierć właściciela, nieuleczalna choroba) na podstawie decyzji Dyrektora Schroniska, zwierzęta takie mogą być przyjęte ponownie. Zgodnie z regulaminem, adopcja poprzedzona jest szczegółowym wywiadem mającym na celu ustalenie warunków pobytu zwierzęcia oraz eliminację zagrożeń i przeciwwskazań (ankieta przedadopcyjna), odprawą weterynaryjną zakończoną wystawieniem książeczki zdrowia psa/kota i podpisaniem umowy adopcyjnej.

Regulamin adopcyjny nie zawierał daty opracowania.

Ponadto, w Schronisku od dnia 1 maja 2012 r. obowiązywał Regulamin wydawania zwierząt zgodnie, z którym wydawaniu podlegają zwierzęta, które trafiły do Schroniska m.in. w wyniku zagubienia, ucieczki lub porzucenia przez dotychczasowego właściciela.

[Dowód: akta kontroli str. 88-100, 186-218]

W okresie objętym kontrolą Schronisko oddawało zwierzęta do adopcji. W 2011 r. adoptowanych zostało 2.130 psów oraz 592 koty, a w 2012 r. (do 30 września) odpowiednio 1.658 i 400.

Z osobami, które kupiły lub adoptowały zwierzę, Schronisko zawierało umowy adopcyjne/kupna zawierające m.in. zobowiązania kupującego/adoptującego do:

- zapewnienia zwierzęciu dobrych warunków i opieki weterynaryjnej (w tym m.in. racjonalnego żywienia i pielęgnacji, dobrego traktowania, wyprowadzania na spacer),
- do nie odsprzedawania zwierzęcia osobom trzecim,
- nie trzymania psa na łańcuchu, o ile miałby to być jedyny sposób życia,
- ochrony przed nadmiernym rozmnażaniem poprzez sterylizację/kastrację,
- klauzulę o braku możliwości zwrotu zwierzęcia do Schroniska,
- pouczenie o odpowiedzialności karnej w razie złego traktowania zwierzęcia, na podstawie przepisów ustawy o ochronie zwierząt.

Ponadto, adoptujący podpisywał oświadczenie, iż został poinformowany o stanie zdrowia psa/kota i dokonuje jego świadomej adopcji.

W zakresie tzw. „udanych adopcji” Dyrektor Schroniska wyjaśniła, iż „(...) Poważnym problemem jest handel zwierzętami za granicę, a to istnieje, pomimo, że jest skrzętnie ukrywany ten proceder, gdyż nikt, kto powinien się tym zająć, nie zajmuje się nim i nie chce absolutnie tematyką tą się zainteresować. Proceder ten jest możliwy, dlatego że schroniska oblegane są wszelkiego rodzaju wolontariuszami i organizacjami oraz nieformalnymi grupami (...) i to oni pod pretekstem znajdowania dobrego domu uprawiają ten proceder. (...) Szczęśliwa, pozytywna adopcja, to takie wydarzenie, o którym można powiedzieć, że pies/kot trafił w dobre ręce (...). Udana adopcja, to niewątpliwie nasza Colinka (...) i takich historii mamy sporo, co ważne jesteśmy w kontakcie z wieloma osobami, które weszły w posiadanie naszego schroniskowego zwierzaka. Adopcja nie powinna być rozdawnictwem, co niestety jest robione we wszystkich polskich schroniskach i zdarza się, że u nas też. (...)”

[Dowód: akta kontroli str. 101-110, 251-252, 186-218, 778-780]

Od dnia 1 kwietnia 2012 r. w Schronisku obowiązywały opłaty za wydawanie psa/kota ze Schroniska.

W przypadku zwierząt domowych zagubionych odnalezionych przez opiekuna (właściciela) Schronisko pobierało opłatę w wysokości:

- 25 zł psa/kota – tzw. wykup,
- 5 zł za dzień pobytu zwierzęcia w Schronisku – tzw. opłata dobową.

W przypadku wydawania zwierząt do adopcji, Schronisko stosowało zasadę symbolicznej złotówki, tj. 1 zł psa/kota oraz opłatę za częściowy wkład Schroniska w profilaktykę zwierzęcia (wydatki poniesione na szczepienia):

- 51 zł za psa dorosłego oraz za szczeniaka powyżej 6 miesiąca życia,
- 31 zł za szczeniaka psa i kota,
- 36 zł za kota.

Zwierzęta specjalnej troski (wiek, schorzenia, wymagające specjalistycznej opieki) wydawane były do adopcji bezpłatnie.

[Dowód: akta kontroli str. 111]

W okresie objętym kontrolą zwierzęta wydawane do adopcji były wykastrowane i wysterylizowane, zaszczepione przeciwko chorobom zakaźnym i wściekliznie oraz odrobaczone. Zwierzęta kastrowano i sterylizowano pow. 6 mies. życia.

W przypadku zwierząt oddawanych do adopcji poniżej 6 miesiąca życia, osoba adoptująca podpisywała zobowiązanie o poddaniu zwierzęcia – w Schronisku – sterylizacji lub kastracji w terminie wyznaczonym przez lekarza weterynarii przy Schronisku oraz klauzulę: „W przypadku nie poddania zwierzęcia zabiegowi, Schronisko będzie wnioskowało do odpowiednich organów o ukaranie Pani/Pana karą grzywny w wysokości 500 zł. Z powyższym zapoznałem się, zrozumiałem i akceptuję (podpis opiekuna).”

[Dowód: akta kontroli str. 101-110, 112-115, 227-229]

W okresie objętym kontrolą Schronisko prowadziło akcje informacyjne i promujące adopcję zwierząt poprzez stronę internetową Schroniska oraz Stowarzyszenia na Rzecz Bezdomnych Zwierząt SCHRONISKO.

Dyrektor Schroniska wyjaśniła, iż akcje informacyjne i promujące adopcję prowadzone są również poprzez wywiady w mediach i programy realizowane przez TV Toya. Ponadto, rozdawane były ulotki i kalendarze ze zwierzętami, odbywały się spotkania z młodzieżą na terenie Schroniska, prelekcje w szkołach i przedszkolach.

[Dowód: akta kontroli str. 186-218]

Powroty do Schroniska adoptowanych bądź kupowanych zwierząt odnotowywane były w programie komputerowym Microsoft Access Biuro Krajowej Rejestracji i Identyfikacji Zwierząt. W bazie danych rejestrowano m.in. rasę, wielkość, masę i wiek, numer ewidencyjny zwierzęcia, datę przyjęcia do Schroniska, dane dotyczące znaków szczególnych, w tym datę sterylizacji, numer chipa, od kogo zwierzę przyjęto do Schroniska, datę sprzedaży oraz dane nowego właściciela. Program umożliwiał modyfikację danych i stanowił jednocześnie ewidencję zwierząt (wraz z formularzem rejestrującym). W oknie *Historia psa* (konkretnego numeru chip) rejestrowano liczbę oraz daty powrotów zwierzęcia do Schroniska.

Wyszukiwanie w bazie danych zwierząt powracających do Schroniska odbywało się za pomocą numeru chip zwierzęcia. Schronisko nie posiadało natomiast odrębnej ewidencji pozwalającej na stwierdzenie, czy zwierzęta wcześniej adoptowane powracały do Schroniska oraz określającej częstotliwość takich przypadków. Zwierzętom powracającym do Schroniska zakładano nowe karty informacyjne nadając nowy, kolejny numer w komputerowej bazie danych.

Z wydruku z komputerowej bazy danych z miesiąca września i października 2012 r., nie można ustalić liczby zwierząt powtórnie przyjętych do Schroniska i adoptowanych. Wydruk daje wiedzę, co do liczby zwierząt przyjętych do Schroniska (bez podania częstotliwości tych przyjęć), daty przyjęcia, rasy, umaszczenia i płci zwierzęcia, jego numeru chip i numeru komputerowego oraz daty sprzedaży, zgonu bądź odebrania go przez starego właściciela.

[Dowód: akta kontroli str. 116-126]

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ustalono
nieprawidłowości

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność w zbadanym obszarze. (w pkt 2.1, 2.2 i 2.3)

3. Ocena rzetelności prowadzonej dokumentacji dotyczącej przyjmowania zwierząt do schroniska, zabiegów pielęgnacyjnych i weterynaryjnych, eutanazji i adopcji

Opis stanu
faktycznego

Zwierzętom przyjmowanym do Schroniska zakładano karty informacyjne psa/kota, w których zawierano następujące informacje: imię zwierzęcia, płeć, data kwarantanny, rasa, umaszczenie, wielkość, wiek, nr chip, nr psa, numer w komputerze, informacje dodatkowe, data przyjęcia, dodatkowe informacje o przyjęciu (zaewidencjonowane w zeszycie kierowców, zeszycie przyjęć, zeszycie nocnym), dodatkowe informacje (np. o przebytych leczeniach), data zgonu, przyczyna zgonu. Na odwrocie karty odrębnie dokumentowano szczepienia zwierzęcia (data, nazwa szczepionki).

Na podstawie wypełnionego formularza zwierzę rejestrowane było w programie komputerowym, co szczegółowo opisane zostało w punkcie 2.3 wystąpienia pokontrolnego.

[Dowód: akta kontroli str. 28-44, 71-72, 77-78]

Według stanu na dzień 1 stycznia 2011 r. w Schronisku przebywało 629 psów i 40 kotów. W trakcie roku liczba zwierząt zwiększyła się: w przypadku psów ponad 3-krotnie i wyniosła 2.130, a w przypadku kotów 2-krotnie i wyniosła 82. Według stanu na dzień 31 grudnia w Schronisku przebywało 649 psów i 82 koty. Jeden boks zajmowany był średnio przez 3-5 psów i 25-30 kotów. W Schronisku zostało uspijonych łącznie 38 zwierząt (tzw. ślepych miotów), w tym 31 psów i 7 kotów. W trakcie roku padło 21 kotów, do adopcji przekazano 2.130 psów i 592 koty oraz wysterylizowano i wykastrowano odpowiednio 1.198 i 426 zwierząt. Eutanazji poddano łącznie 135 zwierząt, w tym 75 psów i 60 kotów. Przeciwnie wściekliznie zaszczepiono 1.203 psy i 160 kotów.

Według stanu na dzień 1 stycznia 2012 r. w Schronisku przebywało 649 psów i 82 koty. W trakcie roku liczba zwierząt zwiększyła się: w przypadku psów ponad 2-krotnie i wyniosła 1.781, a w przypadku kotów 6-krotnie i wyniosła 556. Według stanu na dzień 30 września w Schronisku przebywało 628 psów i 134 koty. Jeden boks zajmowany był średnio przez 4 psy i 25-30 kotów. W trakcie roku padło 40 kotów, do adopcji przekazano 1.658 psów i 400 kotów oraz wysterylizowano i wykastrowano odpowiednio 771 i 313 zwierząt. Eutanazji poddano łącznie 115 zwierząt, w tym 51 psów i 66 koty. Przeciwnie wściekliznie zaszczepiono 1.409 psów i 145 kotów. W 2012 r. nie stwierdzono usypiania tzw. ślepych miotów. W latach 2011-2012 w Schronisku nie narodziło się żadne zwierzę.

[Dowód: akta kontroli str. 251-252]

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność w zbadanym obszarze.

4. Ocena wykorzystania środków z budżetów gmin przeznaczonych na sfinansowanie działalności związanej z zapewnieniem opieki nad bezdomnymi zwierzętami

4.1. Wysokość środków pozyskanych na prowadzenie schroniska w latach 2010-2012 (I półrocze)

Opis stanu
faktycznego

W okresie od 16 listopada 2006 r. do 25 lipca 2012 r. głównym księgowym Schroniska była pani Grażyna Stokowska. Umowę rozwiązano na podstawie art. 30 § 1 pkt 3 w związku z art. 52 § 1 pkt 1 Kodeksu pracy.

Od dnia 1 września 2012 r. głównym księgowym jest pan Krzysztof Dalka, zatrudniony w Schronisku na czas określony do 31 grudnia 2012 r.

[Dowód: akta kontroli str. 270-271, 1267]

1. W okresie 2010-2012 (do 30.06) na złożone do Urzędu Miasta Łodzi zapotrzebowania na środki finansowe, Schronisko otrzymało kwotę w łącznej wysokości 6.249.252 zł, w tym 2.152.135,00 zł w 2010 r., 2.345.931,00 zł w 2011 r., 1.265.186,00 zł w 2012 r. (do 30.06).

Według sprawozdań Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych, Schronisko wydatkowało kwoty: 2.144.146,97 zł w 2010 r., tj. mniej o 7.988,03 zł od środków otrzymanych; 2.339.780,44 zł w 2011 r., tj. mniej o 6.150,56 zł od środków otrzymanych; 1.263.289,43 zł w 2012 r. (do 30.06), tj. mniej o 1.896,57 zł od środków otrzymanych.

Niewykorzystane środki finansowe zostały w dniu 31 grudnia 2010 r. i 30 grudnia 2011 r. przekazane do Urzędu Miasta Łodzi.

[Dowód: akta kontroli str. 1221-1248]

2. Kontrola NIK ustaliła, iż sprawozdanie Rb-27S z wykonania planu dochodów jednostki samorządu terytorialnego za 2010 r. (podpisane przez głównego księgowego oraz Dyrektora Schroniska), było nieczytelne, posiadało naniesione długopisem poprawki. Poprawki dotyczyły wysokości kwot w § 092 oraz § 097 w kolumnach Należności, Dochody wykonane, Dochody otrzymane i Razem.

W sprawozdaniu Rb-27S zapisano, iż w 2010 r. zrealizowano dochody budżetowe w wysokości 57.052 zł, co stanowiło 218,6% planu po zmianach.

Dochody budżetowe realizowano w dziale 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska rozdz. 90013 Schroniska dla zwierząt w następujących §§: § 083 wpływy z usług weterynaryjnych (szczepienia profilaktyczne i obowiązkowe) – 48.360,24 zł, § 084 wpływy ze sprzedaży zwierząt – 8.125,17 zł, § 092 pozostałe odsetki (naliczane na rachunkach bankowych) – 567,31 zł. W sprawozdaniu, w § 083 wykazano należności pozostałe do zapłaty w wysokości 2.627,10 zł oraz w § 092 – kwotę zaległości w wysokości 1.799,42 zł.

Poprawki naniesione długopisem dotyczyły § 092: W kolumnach Należności, Dochody wykonane, Dochody otrzymane - kwotę 567,31 zł skreślono i poprawiono na 654,10 zł; dopisano § 240 i w kolumnach Należności, Dochody wykonane, Dochody otrzymane wpisano kwotę 810,86 zł. W wierszu Razem w kolumnie Należności skreślono kwotę 61.479,24 zł i zastąpiono ją kwotą 62.376,89 zł; w kolumnie Dochody wykonane, Dochody otrzymane skreślono kwoty 57.052,72 zł i poprawiono na 57.950,37 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 386-387]

3. Według sprawozdania Rb-27S za 2011 r., w 2011 r. w Schronisku zrealizowano dochody budżetowe w wysokości 147.291 zł, co stanowiło 109,5% planu po zmianach.

Dochody realizowane były w dziale 900 rozdz. 90013 w następujących §§: § 083 – 61.352 zł, § 084 – 9.256 zł, § 092 – 792 zł, § 096 darowizny, spadki zapisy w postaci pieniężnej – 67.000 zł, § 097 wpływy z różnych dochodów – 8.890,86 zł.

W sprawozdaniu, w § 083 wykazano należności pozostałe do zapłaty w wysokości 2.097,98 zł oraz w § 092 – kwotę zaległości w wysokości 1.799,42 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 419-421]

4. Według sprawozdania Rb-27S za okres od 1 stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2012 r., w 2012 r. w Schronisku zrealizowano dochody budżetowe w wysokości 43.883,77 zł, co stanowiło 34% planu po zmianach.

Dochody realizowane były w dziale 900 rozdz. 90013 w następujących §§: § 083 – 27.120 zł, § 084 – 8.157,76 zł, § 092 – 21,90 zł, § 097 – 8.584,11 zł.

W sprawozdaniu, w § 083 wykazano należności pozostałe do zapłaty w wysokości 2.097,98 zł oraz w § 092 – kwotę zaległości w wysokości 1.799,42 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 498-500]

5. W okresie objętym kontrolą Schronisko otrzymywało darowizny w postaci pieniężnej oraz materialnej. Wysokość darowizn pieniężnych została opisana w punktach dotyczących sprawozdań budżetowych Rb-27S.

Wśród darów materialnych Schronisko otrzymało żywność w postaci m.in.: odpadów mięsnych, kości, skrzydeł, wędlin, karmy suchej i mokrej, konserw dla psów i kotów, płatków owsianych. Wartość darów materialnych wyniosła: w 2010 r. – 118.489,41 zł, w 2011 r. – 116.687,53 zł, 2012 r. (I półrocze) – 53.518,72 zł.

Ewidencjonowanie w księgach rachunkowych Schroniska i odprowadzanie darowizn na rachunek budżetu gminy zostało opisane w punkcie 4.3 wystąpienia pokontrolnego.

[Dowód: akta kontroli str. 386-387, 419-420, 536-541, 499-500]

6. Dyrektor Schroniska wyjaśniła, iż środki finansowe, jakimi dysponowało Schronisko w poszczególnych okresach objętych kontrolą, były wystarczającymi, aby zabezpieczyć potrzeby jednostki w zakresie zapewnienia opieki zwierzętom bezdomnym.

[Dowód: akta kontroli str. 253-255]

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zgodnie z § 9 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁸, zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie sprawozdawczości budżetowej”, kierownicy jednostek są obowiązani sporządzać sprawozdania

Ustalone
nieprawidłowości

⁸ Dz. U. Nr 20, poz. 103

rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a kwoty wykazane w sprawozdaniach powinny być zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Analiza danych ujętych w sprawozdaniach Rb-27S za 2010 r., 2011 r., 2012 r. (I półrocze) wykazała ich rozbieżność z zapisami w księgach rachunkowych Schroniska w zakresie wysokości kwot w §§ 083, 084, 092, 096, 097. Ponadto stwierdzono brak zapisów dotyczących kwoty odsetek ewidencjonowanych w § 092, a ujawnionych w sprawozdaniach Rb-27S, w tym paragrafie (1.799,42 zł).

Przykładowe rozbieżności kwot w 2011 r.:

L.p.	Wykonanie dochodów w §	dochody wykonane			
		wg sprawozdania	wg zestawienia paragrafów	wg analityki zespołu kont nr 7 (Ma) na koncie 760	wg konta 131-20-01 Rachunek bieżący jednostki dochody
1	§ 083	61.351,85	72.474,02	66.694,39	-
2	§ 084	9.256,48	13.475,09	9.251,82	-
3	§ 092	1.799,42*	-	-	-
4	§ 092	791,76	1.306,10	1.099,62	-
5	§ 092	-	-	307,36**	-
6	§ 096	67.000,00	72.847,72	-	-
7	§ 097	8.890,86	-	75.112,05	-
8	Razem	147.290,95	160.102,93	152.465,24	153.433,02

* należność pozostała do zapłaty zaległość

** kwota zaewidencjonowana na koncie 750-10-900-90013-092 Przychody finansowe

[Dowód: akta kontroli str. 386-417, 419-426, 428-495, 499-534 542-592]

W załączniku do sprawozdania Rb-27S za I półrocze 2012 r. (podpisane przez głównego księgowego i Dyrektora Schroniska) wykazane zostały kwoty dochodów inne niż w samym sprawozdaniu w §§ 083 i 084.

[Dowód: akta kontroli str. 499-534]

W sprawie rozbieżności kwot wykazanych w sprawozdaniach Rb-27S i w ewidencji księgowej, główny księgowy Schroniska wyjaśnił, iż sprawozdania odbiegały od zapisów księgowych najprawdopodobniej, dlatego, że księgi na dzień sporządzania sprawozdań były jeszcze niezgodnione, niezamknięte i wymagały wprowadzenia korekt zapisów.

[Dowód: akta kontroli str. 1249-1252, 1264-1266]

Kwoty wykazane w pozycji II Należności krótkoterminowe 1.4 pozostałe należności bilansu jednostki za 2011 r., wykazały rozbieżności z danymi ujętymi w sprawozdaniu Rb-27S. Należności pozostałe do zapłaty ujęto w sprawozdaniu Rb-27S w wysokości 3.897,40 zł, natomiast w bilansie należności te wykazano w wysokości 3.879,40. Różnica wynosi 18,00 zł. Główny księgowy w Schronisku wyjaśnił, iż różnice mogą wynikać z faktu nie zamknięcia ksiąg rachunkowych na dzień bilansowy, choć kwota różnicy sugerowałaby, że popełniony został „czeski błąd”.

[Dowód: akta kontroli str. 419-420, 496-497, 1249-1252, 1264-1266]

2. W okresie od 2010 r. do 2012 r. (I półrocze) nie zostały naliczone odsetki od zaległości, wykazanych w sprawozdaniach Rb-27S. Kwota ta od 2010 r. do 2012 r. I półrocze wynosiła 1.799,42 zł.

Główny Księgowy Schroniska wyjaśnił, iż „(...) Nie zauważyłem, aby dotychczas odsetki od należności głównej były w poprzednich latach naliczane.”

[Dowód: akta kontroli str. 386-387, 419-421, 498-500, 1268-1275, 1278-1283]

3. Zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁹, zwanej dalej ustawą ufp, kierownik jednostki sektora finansów publicznych jest odpowiedzialny za całość gospodarki finansowej tej jednostki. Kierownik jednostki może powierzyć określone obowiązki w zakresie gospodarki finansowej pracownikom jednostki, a przyjęcie obowiązków przez te

⁹ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

osoby powinno być potwierdzone dokumentem w formie odrębnego imiennego upoważnienia albo wskazania w regulaminie organizacyjnym tej jednostki.

Główna księgowa Grażyna Stokowska, odbiór zakresu czynności (obowiązki, uprawnienia i odpowiedzialność) potwierdziła podpisem w dniu 16 listopada 2006 r. oraz przyjęła do wiadomości i przestrzegania.

Odbiór i przyjęcie zakresów czynności sporządzonych w 2009 r. i 2012 r. nie został potwierdzony przez gł. księgową.

[Dowód: akta kontroli str. 871-877, 1268-1275]

W sprawie wypełniania przez Dyrektora Schroniska obowiązków w zakresie kontroli zarządczej, Dyrektor Schroniska wyjaśniła, iż „(...) Kontrola i czuwanie nad działem Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w całości powierzony był gł. księgowej. W zakresie gospodarki magazynowej w zasadzie była to dziedzina gł. księgowej. Dyrektor w odstępach kilkunastodniowych dokonuje przeglądu magazynów żywnościowych, zapasów, darowizn oraz sprawdza szczególnie dokumentację dotyczącą przekazywanych darów żywnościowych i zakupionej żywności. (...) To samo dotyczy zakupu, poprawności zakupów. (...) Oczywiście, że Dyrektor nie pozostawiał gł. księgowej bez kontroli i nadzoru. (...) Dyrektor kontrolował zatem dokumentację papierową, natomiast nie kontrolował zapisów na kontach – gdyby Dyrektor miał kontrolować zapisy i operacje na kontach, to księgowość prowadziłby sobie sam i nie zatrudniałby gł. księgowej. W zakresie kontroli finansowo – księgowej, w ramach kontroli zarządczej, wiadomym mi jest, że gł. księgowa przeprowadzała kontrole wewnętrzne, gdyż robiła to na moje polecenie. Kontrole te notowała w specjalnym zeszycie. Natomiast nie wiem, gdzie jest ten zeszyt (...). Dyrektor dodała także, iż „W Schronisku funkcjonowało stanowisko głównego specjalisty (...), do obowiązków którego należało m.in. dokonywanie, organizowanie i prowadzenie kontroli wewnętrznych.”

W zakresie obowiązków gł. specjalisty nie stwierdzono zapisów dotyczących obowiązku przeprowadzania kontroli wewnętrznych w zakresie finansów i rachunkowości.

[Dowód: akta kontroli str. 781-788]

4. Sprawozdania budżetowe Rb-27S za lata 2010, 2011, 2012 (I półrocze) sporządzone były nierzetelnie, bowiem dane w nich zawarte nie wynikały z ewidencji księgowej, czym naruszony został § 9 rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

Rozbieżność danych liczbowych narusza zasady rzetelności i jasności przedstawiania sytuacji majątkowej i finansowej, sformułowanej m.in. w art. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

Skreślenia danych liczbowych w sprawozdaniu za 2010 r. i nanoszenie długopisem poprawek spowodowało, że sprawozdania nie były sporządzone w sposób czytelny, co było sprzeczne z § 10 cytowanego rozporządzenia.

Zgodnie z art. 18 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych¹⁰, wykazanie w sprawozdaniu z wykonania procesów gromadzenia środków publicznych i ich rozdysponowania danych niezgodnych z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Dyrektor Schroniska, nie naliczając odsetek za nieterminowe regulowanie należności dopuściła do uszczuplenia wpływów należnych jednostce samorządu terytorialnego wskutek zaniedbania lub niewypełnienia obowiązków w zakresie kontroli zarządczej.

4.2. Koszty poniesione na opiekę nad zwierzętami w latach 2010-2012 (I półrocze) w schroniskach prowadzonych przez gminy lub gminne osoby prawne

1. Koszty poniesione przez Schronisko na utrzymanie jednego zwierzęcia w Schronisku:

Rodzaj wydatku	2010	2011	I półrocze 2012
Wyżywienie	129.333	130.682	53.520
Sterylizacja	60.000	80.719	37.632
Szczepienia	46.618	45.304	22.800
Opieka weterynaryjna	1.015	-	-
Usługi (m.in. dezynfekcja, dezynsekcja, utylizacja)	1.027	831	-
Zakup leków	33.328	54.641	46.394

¹⁰ Dz. U. z 2005 r., Nr 14, poz. 114 ze zm.

Zakup środków czystości	114.281	59.281	74.203
Zakup energii i gazu	147.688	124.498	100.880
Wywóz nieczystości	50.891	65.506	10.680
Koszty administracyjne (biuro)	238.202	146.233	1568.286
Koszty transportu zwierząt	10.267	46.737	-
Place	1.131.623	1.243.728	699.652
RAZEM	1.964.270	1.998.098	1.214.047

Na podstawie danych zawartych w powyższej tabeli, dzienny koszt utrzymania zwierzęcia w Schronisku wyniósł: w 2010 r. – 7,04 zł, w 2011 r. – 7,90 zł, w 2012 r. I półrocze – 9,39 zł. Biorąc pod uwagę przeciętny stan zwierząt w Schronisku w poszczególnych miesiącach, dzienny koszt wyżywienia zwierzęcia wyniósł odpowiednio 0,46 zł, 0,52 zł oraz 0,41 zł. Uwzględniając otrzymane przez Schronisko darowizny żywności, dzienna stawka żywieniowa wyniosła odpowiednio 0,89 zł, 0,98 zł i 0,83 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 253-255]

2. W latach 2010-2012 (III kwartały) Schronisko poniosło nakłady na remonty i modernizacje w wysokości 662.745,28 zł, w tym w 2010 r. – 179.886,31 zł, w 2011 r. – 341.682,45 zł, w 2012 r. (I półrocze) – 141.176,52 zł.

Środki finansowe wydatkowano na zakupy materiałów oraz usług w zakresie m.in.:

- wymiany bądź remontu dachu w pawilonach, zagródkach i kojcach (49.922,62 zł), wymiany drzwiczek w pawilonie VI w środku boksów (7.451,76 zł),
- zakupu materiałów do remontu dachu budynku kociarni (6.150,00 zł),
- naprawy bramy wjazdowej (1.708 zł) i furtek w pawilonie (7.565,95 zł), zabudowy bramy, układanie kostki, korytowanie, demontaż płyt chodnikowych (24.191 zł),
- remontu części chłodni oraz konserwacji urządzeń chłodniczych (2.244,80 zł),
- zakupu materiałów i usług do wykonania nawierzchni (31.081,60 zł) oraz wykonania i montażu zadaszenia (10.980 zł),
- renowacji boksów, kojców i bud dla psów (43.763,78 zł),
- zakup bud i kojców dla psów (62.137,99 zł) oraz mat dezynfekujących (1.555,50 zł),
- modernizacji systemu alarmowego (3.075 zł) i tablicy sterującej (1.205,40 zł),
- zainstalowania naświetli (9.054,58 zł),
- naprawy lampy bakteriobójczej i wykonania pomiarów elektroenergetycznych skuteczności ochrony p/pożarowej w budynkach zaplecza Schroniska (2.003,36 zł),
- renowacji i przygotowania terenu pod nawierzchnię z kostki brukowej (12.410,70 zł),
- odprowadzenia wód deszczowych z terenu hospicjum i terenów przyległych oraz udrożnienie rowu melioracyjnego (3.726,90 zł),
- przygotowania terenu do położenia kostki brukowej, układania nawierzchni z kostki brukowej, doprowadzenia przyłączy wody w pawilonie VI (42.478,05 zł).

[Dowód: akta kontroli str. 272-385]

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Analiza 22 wybranych dowodów księgowych (faktura, rachunek) dotyczących zakupów materiałów i usług modernizacyjnych oraz remontowo – budowlanych roku 2010 na łączną kwotę 133.481,46 zł wykazała nieprawidłowości we wszystkich dokumentach księgowych, dotyczące:

- zaksięgowania do niewłaściwego paragrafu klasyfikacji budżetowej lub zapłatę z niewłaściwego paragrafu (5 dowodów księgowych na kwotę 12.288,61 zł),
- braku potwierdzenia (data i podpis) sprawdzenia pod względem merytorycznym, formalno - rachunkowym lub zatwierdzenia do wypłaty (data i podpisu) – 13 dowodów księgowych na kwotę 100.851,93 zł,
- braku paragrafu zatwierdzonego do zapłaty (5 dowodów księgowych na kwotę 20.760,83 zł),
- w dekretacji i w zatwierdzeniu do wypłaty wykazano dwa różne paragrafy (3 dowody księgowe na kwotę 4.642,10 zł),
- wskazania daty zapłaty wcześniejszej niż daty zatwierdzenia do zapłaty (1 dowód księgowy na kwotę 7.551,80 zł).

Ponadto, na wszystkich dokumentach (dowodach księgowych) stwierdzono brak numeru identyfikacyjnego, brak wskazania miesiąca (niewłaściwa dekretacja), pod którym zostały one

Ustalone
nieprawidłowości

zaewidencjonowane w księgach rachunkowych oraz brak podpisu osoby odpowiedzialnej za te wskazania.

[Dowód: akta kontroli str. 272-321]

Analiza 17 wybranych dowodów księgowych dotyczących zakupów materiałów i usług modernizacyjnych oraz remontowo – budowlanych roku 2011 na łączną kwotę 112.648,07 zł wykazała nieprawidłowości we wszystkich badanych dokumentach księgowych dotyczące:

- braku potwierdzenia (data i podpis) sprawdzenia pod względem merytorycznym, formalno - rachunkowym lub zatwierdzenia do wypłaty (data i podpisu) – 17 dowodów księgowych na kwotę 112.648,07 zł,
- braku dekretacji (1 dowód księgowy na kwotę 9.054,58 zł),
- w dekretacji i w zatwierdzeniu do wypłaty wykazano dwa różne paragrafy (1 dowód księgowy na kwotę 15.990 zł),
- wskazania dwóch dekretacji na jednym dokumencie z różnymi paragrafami (1 dowód księgowy na kwotę 12.300 zł.)

Ponadto na wszystkich dokumentach stwierdzono brak numeru identyfikacyjnego, brak wskazania miesiąca (niewłaściwa dekretacja), pod którym zostały one zaewidencjonowane w księgach rachunkowych oraz brak podpisu osoby odpowiedzialnej za te wskazania.

[Dowód: akta kontroli str. 322-353]

Analiza 14 wybranych dowodów księgowych dotyczących zakupów materiałów i usług modernizacyjnych oraz remontowo – budowlanych roku 2012 na łączną kwotę 107.976,34 zł wykazała nieprawidłowości we wszystkich dokumentach księgowych, dotyczące:

- zaksięgowania do błędnego paragrafu lub zapłatę z niewłaściwego paragrafu (1 dowód księgowy na kwotę 12 344,40 zł),
- braku potwierdzenia (data i podpis) sprawdzenia pod względem merytorycznym, formalno - rachunkowym lub zatwierdzenia do wypłaty (data i podpisu) – 6 dowodów księgowych na kwotę 39.151,20 zł,
- braku dekretacji (3 dowody księgowe na kwotę 39.262,09 zł),
- braku paragrafu zatwierdzonego do zapłaty (5 dowodów księgowych na kwotę 50.725,20 zł).

Ponadto, na wszystkich dokumentach stwierdzono brak numeru identyfikacyjnego, brak wskazania miesiąca (niewłaściwa dekretacja), pod którym zostały one zaewidencjonowane w księgach rachunkowych oraz brak podpisu osoby odpowiedzialnej za te wskazania.

[Dowód: akta kontroli str. 354-376, 384-385]

W sprawie niewłaściwego opisywania dowodów księgowych, główny księgowy w Schronisku wyjaśnił, iż spowodowane to mogło być brakiem staranności i pośpiechem przy ich wprowadzaniu do ksiąg rachunkowych.

[Dowód: akta kontroli str. 1249-1252, 1264-1266]

Stwierdzono, iż w Schronisku funkcjonowały cztery rachunki bankowe (niebędące rachunkami bankowymi jednostki), na które dokonywane były przelewy dotyczące różnych płatności wynikających z faktur zakupu. Kontrahenci, których dotyczyły te płatności w rzeczywistości posiadali inne numery kont bankowych, na które dokonywane były zapłaty za ich usługi. Na dwa z czterech rachunków wpływały także pobory oraz pożyczki remontowe ówczesnej gł. księgowej.

Z raportów szczegółowych przelewów ze wszystkich rachunków wynika, że w opisie operacji wpisywane były nazwy kontrahentów, zazwyczaj takich, z którymi Schronisko podpisało umowy i wielokrotnie realizowało transakcje. Ponadto w przelewach bankowych powtarzało się dwóch kontrahentów – firma Wodnik sp. z o.o. i Addar sp. z o.o. – z którymi Schronisko nie zawierało umów współpracy i dla których jednostka nie posiadała dowodów źródłowych (dowodów zapłaty). Dowodów źródłowych, będących tytułem zapłaty Schronisko nie posiadało również w odniesieniu do 57 dokonanych przelewów bankowych wobec „stałych” kontrahentów.

W okresie od 11 stycznia 2010 r. do 16 lipca 2012 r. na cztery rachunki bankowe, bez uzasadnienia wpłynęła kwota w wysokości 253.902,43 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 341-348, 878-1025, 1028-1120, 1268-1275]

Do ksiąg rachunkowych wprowadzano zapisy księgowe na podstawie nieistniejących dowodów źródłowych, które jednocześnie były podstawą do dokonania wydatków w postaci przelewów z rachunków bankowych Schroniska na różne rachunki bankowe.

Kwoty ewidencjonowano na koncie 130-...- Rachunek bieżący jednostki wydatki strona Ma i 201-00-900-90013-...-... strona W lub na 240-10-900-90013-0000-00 strona W.

[Dowód: akta kontroli str. 428-459, 519-533, 542-570, 1211-1220, 1276]

W 2012 r. na koncie 130-10-01 Rachunek bieżący jednostki dochody strona Wn nie została zaewidencjonowana (na konto przeciwstawne 140-...) żadna kwota z tytułu wpłaty dochodów z kasy Schroniska.

Przykładowe niezgodności dotyczyły:

Kwota 1.109,00 zł

- według raportu kasowego nr 4, w dniu 29 stycznia 2010 r. na rachunek bankowy została odprowadzona kwota w wysokości 1.109,00 zł wynikająca z wpłat darowizn pieniężnych do kasy Schroniska.

- według zapisów konta 132, w dniu 29 stycznia 2010 r. nie została zaewidencjonowana kwota 1.109,00 zł,

- według zapisów konta 101 przedmiotowa kwota została zaksięgowana 31 stycznia 2010 r.

Kwota 1.519,49 zł

- na koncie 131 w dniu 14 października 2011 r. zaewidencjonowano kwotę 1.519,49 zł (konto przeciwstawne 140-20), niewykazaną w raporcie kasowym z tego okresu,

- według wyciągu bankowego nr 53/2011 z dnia 14 października 2011 r. kwota powyższa nie figuruje.

- na koncie 101, w dniu 14 października 2011 r. nie zaewidencjonowano kwoty 1.519,49 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 459-462, 579-588, 593-612, 613-695, 696-773]

Główny księgowy zatrudniony w Schronisku wyjaśnił, iż kwoty księgowane były na koncie 101 pod datą raportu kasowego sporządzanego w okresach tygodniowych – data na wydruku z konta 101 jest datą zamknięcia raportu kasowego, a nie datą operacji. Ponadto dodał, iż „(...) Księgowania są błędne, konta niepozamykane, a przyczyny takiego stanu rzeczy nie są mi znane. Błędne zapisy są w moim przekonaniu spowodowane niestarsznością w pracy poprzedniej gł. księgowej, bądź brakiem jej profesjonalizmu.”

[Dowód: akta kontroli str. 1268-1275]

5. Na podstawie ewidencji księgowej stwierdzono, że zapisy na koniec miesiąca listopada i grudnia 2011 r. nie zostały zatwierdzone w sposób trwały, nie nadano, bowiem numeru identyfikacyjnego stanowiącego podstawę zapisu. Nieprawidłowość ta stanowi naruszenie art. 23 ustawy o rachunkowości.

W wyjaśnieniach gł. księgowy podał, iż „(...) Księgi za 2011 r. nie zostały zamknięte na dzień sporządzania sprawozdania finansowego. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że zostało to przez byłego gł. księgowego zrobione celowo, gdyż konta nie zostały w odpowiednim czasie uzgodnione, a uzgodnień prawdopodobnie miano dokonać w terminie późniejszym. (...)”

[Dowód: akta kontroli str. 427, 454-466, 468-495, 694-695, 1249-1252, 1264-1266]

6. Zgodnie z Załącznikiem nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej¹¹, konto 760 na koniec roku nie wykazuje salda.

Konto 760-10-900-90013-... na koniec 2011 r. roku wykazało saldo w wysokości 5.647,17 zł: strona Wn wyniosła 146.818,07 zł, strona Ma – 152.465,24 zł.

Główny księgowy w Schronisku wyjaśnił, iż „(...) Powody nie są mi znane. Nie tylko bowiem to konto wykazuje saldo, ale również konta zespołu 4. (...)”

[Dowód: akta kontroli str. 468-495, 1249-1252, 1264-1266]

W ocenie NIK, księgi rachunkowe Schroniska nie były prowadzone rzetelnie, bezbłędnie i sprawdzalnie.

Zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych zawarte w art. 4 ust. 1 i w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o rachunkowości stanowią, iż jednostki obowiązane są rzetelnie i jasno przedstawiać sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy, a księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty. Stosownie do art. 4 ust. 5 cytowanej ustawy, kierownik jednostki ponosi odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości określonych ustawą, a art. 77 pkt 1 przewiduje odpowiedzialność karną za prowadzenie ksiąg rachunkowych wbrew przepisom ustawy. Kwestie odpowiedzialności kierownika jednostki reguluje również art. 53 up.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

¹¹ Dz. U. z 2010 r., Nr 128, poz. 861ze zm.

W 2011 r. księgi rachunkowe nie zostały zamknięte w sposób nieodwracalny z wyłączeniem możliwości dokonywania zapisów księgowych w zbiorach tworzących zamknięte księgi rachunkowe, co stanowi naruszenie art. 12 ust. 5 i art. 23 ustawy o rachunkowości.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, nierzetelnie sporządzane sprawozdania i nierzetelna ewidencja księgowa świadczy o braku należytego nadzoru i kontroli w Schronisku nad realizacją zadań w zakresie wykorzystania przez Schronisko środków publicznych na opiekę nad bezdomnymi zwierzętami.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność w badanym obszarze.

5. Ocena stanu realizacji wniosków wynikających z kontroli NIK

Opis stanu
faktycznego

Najwyższa Izba Kontroli w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 24 września 2010 r. skierowanym do Dyrektora Schroniska wniosła o:

- przeszkolenie pracowników obsługi w zakresie sposobu postępowania ze zwierzętami,
- sporządzanie harmonogramów pracy w taki sposób, aby zapewnić większą liczbę pracowników obsługi pracujących na popołudniowej zmianie,
- wprowadzenie rejestru szczepień przeciwko wściekliznie oraz zaświadczeń o szczepieniu zgodnie z obowiązującym wzorem,
- podawanie danych o lekarzu prowadzącym i zapisującym leki oraz ich zużyciu w kartach wizyty zwierząt, zgodnie z książką leczenia,
- wzmoczenie nadzoru nad ewidencjonowaniem i rozliczaniem zużycia leków,
- opracowanie regulaminu adopcji zwierząt,
- umieszczenie w umowach kupna/sprzedaży zwierząt kwoty, jaką uiściła osoba kupująca zwierzę,
- zapobieganie przebywaniu psów w pomieszczeniach administracyjnych, socjalnych i korytarza budynku administracyjnego,
- zmodyfikowanie rejestru zwierząt w taki sposób, aby możliwe było uchwycenie albo przeanalizowanie przypadków powrotu zwierząt adoptowanych do Schroniska.

Wystąpienia pokontrolne NIK skierowała również do:

- Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Łodzi. W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne Inspektor poinformował m.in., że „na podstawie oględzin budynku i analizy okazanej dokumentacji stwierdzono, iż stan techniczny obiektu budowlanego jest zadowalający i jego dalsze użytkowanie nie zagraża osobom zatrudnionym w Schronisku”.
- Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łodzi. W dniu 08.11.2010 r. pracownicy Inspektoratu przeprowadzili kontrolę m.in. stanu sanitarno – porządkowego pomieszczeń Schroniska, w wyniku, której sformułowane zostało zalecenie usunięcia zwierząt z pomieszczeń biurowych i socjalnych. Wniosek nie został zrealizowany.
- Prezydenta Miasta Łodzi. W odpowiedzi, Prezydent Miasta Łodzi zobowiązał się m.in. do zmiany Regulaminu organizacyjnego Schroniska, podjęcia działań w celu ograniczenia przepelnienia Schroniska, egzekwowanie realizacji wniosków pokontrolnych przez Schronisko, powołania Społecznej Rady ds. Schroniska oraz podjęcia działań w kierunku uchwalenia przez Radę Miejską w Łodzi uchwały o wyłapywaniu bezdomnych zwierząt. Przedmiotowa uchwała została podjęta przez Radę w dniu 7 lipca 2011 r. (uchwała nr XVII/298/11 ze zm.). Regulamin organizacyjny uwzględniający postanowienia Statutu Schroniska wprowadzony został zarządzeniem nr 1900/VI/12 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 1 marca 2012 r.

[Dowód: akta kontroli str. 20-27, 28-44, 127-181]

W sprawie realizacji wniosków pokontrolnych, Wiceprezydent Miasta Łodzi Radosław Stępień (na zapytanie NIK skierowane do Prezydenta Miasta Łodzi) poinformował, iż „do chwili obecnej zostało wydane zarządzenie w sprawie powołania Społecznej Rady ds. Schroniska. Podjęta w 2010 r. próba nawiązania stałej współpracy z organizacjami zajmującymi się organizowaniem opieki i pomocy zwierzętom bezdomnym na terenie Łodzi zakończyła się niepowodzeniem. (...)”

Aktualnie trwają prace nad przygotowaniem nowego zarządzenia w sprawie powołania Społecznej Rady ds. Schroniska. (...) Spotkanie z organizacjami przewidziane zostało na dzień 8 listopada 2012 r. Z uwagi na trudności finansowe miasta, w okresie do końca 2014 r. nie przewiduje się rozpoczęcia budowy nowego schroniska, tj. zlecenia robót budowlanych. Z przyczyn finansowych budowa schroniska dla zwierząt nie została uwzględniona w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta."

[Dowód: akta kontroli str. 182-185]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Dyrektor Schroniska nie zrealizował wniosków pokontrolnych NIK dotyczących zapobiegania przebywania psów w pomieszczeniach administracyjnych i korytarza budynku administracyjnego oraz w zakresie zmodyfikowania rejestru zwierząt w taki sposób, aby możliwe było uchwycenie albo przeanalizowanie przypadków powrotu zwierząt adoptowanych do Schroniska.

[Dowód: akta kontroli str. 28-44, 127-150]

W sprawie niezrealizowania wniosków pokontrolnych z kontroli NIK przeprowadzonej w 2010 r., Dyrektor Schroniska wyjaśniła, iż „(...) są to takie osobniki, które zginą w każdym innym miejscu bez bezpośredniego kontaktu z człowiekiem (...). W programie stosowanym do rejestracji jest możliwość wychwycenia, że pies ponownie trafił do Schroniska, czy też kolejny raz. Natomiast nie prowadzimy rejestru zwierząt w formie papierowej, (...), gdyż jest nas za mało, poza tym i tak niczemu to nie służy i w niczym nie pomoże psom, gdyż problem nie leży w analizowaniu zwrotów zwierząt, tylko w charakterach ludzi. (...)”.

[Dowód: akta kontroli str. 186-218]

W sprawie nieegzekwowania zaleceń pokontrolnych przez Dyrektora Schroniska, z up. Prezydenta Miasta Łodzi Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miasta Łodzi wyjaśnił, iż „(...) Obecność psów w miejscach pracy traktowana była jako pobyt okazjonalny, nienoszący znamion dłuższego przebywania. (...) Dyrektor Schroniska uznała, iż z wykonania zaleceń pokontrolnych zwalniają ją oczekiwania społeczne. (...) Prezydent Miasta Łodzi nie podjął działań prowadzących do wyegzekwowania realizacji wniosków pokontrolnych, ponieważ fakt powrotu do dawnych praktyk związanych ze stałym przetrzymywaniem zwierząt w miejscu pracy ludzi nie był mu znany. W ramach nadzoru sprawowanego przez Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa wydałem pracownikom zastępującym Dyrektora jednostki polecenie przeniesienia zwierząt do innych budynków lub pomieszczeń (...)”.

[Dowód: akta kontroli str. 219-226]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Ponowne stwierdzenie tych samych nieprawidłowości wskazuje również, w ocenie NIK, na brak w tym zakresie skutecznego nadzoru i kontroli nad działalnością Schroniska.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działania jednostki w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

- zapewnienie właściwych warunków bytowania zwierząt, w szczególności uwiązanych przy budach psów i realizację wniosków pokontrolnych z kontroli NIK przeprowadzonej w 2010 r.,
- podjęcie działań dotyczących usunięcia psów z pomieszczeń administracyjnych i ciągów komunikacyjnych budynku administracyjnego,
- zwiększenie nadzoru i kontroli w zakresie gospodarki finansowej Schroniska,
- prowadzenie ksiąg rachunkowych Schroniska w sposób rzetelny, bezbłędny, sprawdzalny i bieżący, zgodnie przepisami ustawy o rachunkowości,
- umieszczania na dowodach księgowych elementów wymaganych art. 21 ustawy o rachunkowości,
- sporządzanie sprawozdań budżetowych w sposób rzetelny i prawidłowy pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym,
- prawidłowe naliczanie odsetek za nieterminowe regulowanie należności.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

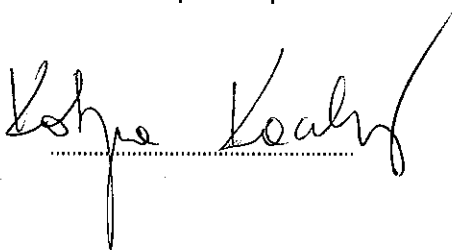
Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Łodzi.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

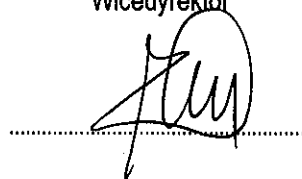
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, dnia 4 stycznia 2013 r.

Kontroler
Katarzyna Kaczowska
st. inspektor k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
Z up. Dyrektora
Andrzej Cieniewski
Wicedyrektor

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków

